

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์	:	ภูมิหลังของประชากรชาวไทย - มุสลิม ในเขตชุมชนชนบทกับ ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชน : ศึกษาเปรียบเทียบ ระหว่างกรณีชุมชนชนบทกับชุมชนเมืองและชุมชนกึ่งเมือง-กึ่ง ชนบท ในจังหวัดปัตตานี
ชื่อผู้เขียน	:	นางสาวโรสนาณีย์ แนนราอิง
ชื่อปริญญา	:	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	:	2544

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Basic Research) ซึ่งเป็นลักษณะชุดวิจัย (Package Research) เกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชน ในส่วนของผู้วิจัยในทำการศึกษาลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบท มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อทราบลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบท ภายใต้ลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่ค้นพบจะขึ้นอยู่กับภูมิหลังของประชากรอย่างไร และทำการเปรียบเทียบลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนชาวไทย-มุสลิม ระหว่างชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบทกับชุมชนเมืองและชุมชนกึ่งเมือง-กึ่งชนบท ภายใต้ฐานคติที่ว่า ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบทมีการยึดถือระบบเครือญาติในทุกด้าน ซึ่งแตกต่างจากลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนชนบทตามหลักคตินิยมที่ว่า ชุมชนชนบทมีการยึดถือระบบเครือญาติเป็นด้านหลัก ระบบอุปถัมภ์เป็นด้านรอง และระบบฝักฝ่ายเป็นด้านเสริม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือประชากรในอำเภอเมือง อำเภอยะหริ่ง อำเภอนงจิก อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอแม่ลาน จำนวน 793 ตัวอย่าง ใช้แบบสำรวจในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) คือค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา ปรากฏว่า ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนชาวไทย-มุสลิมในเขตชุมชนชนบทไม่มีการยึดถือระบบเครือญาติระบบเดียว แต่มีการยึดถือระบบอุปถัมภ์และระบบฝักฝ่าย โดยมีการยึดถือระบบอุปถัมภ์เป็นด้านรองและฝักฝ่ายเป็นด้านเสริม ซึ่งเป็นไปตามหลักคตินิยมที่ยังคงมีการยึดระบบเครือญาติสูงมาก และไม่ว่าภูมิหลังของประชากรจะแตกต่างกันอย่างไร ก็ยังคงมีการยึดถือระบบเครือญาติเป็นด้านหลักอยู่ แต่ลักษณะโครงสร้างทางสังคมในด้านรองและ

ด้านเสริมเน้น มีความแตกต่างในการยึดถือเกี่ยวกับระดับการศึกษาและรายได้ และเมื่อทำการเปรียบเทียบลักษณะโครงสร้างทางสังคมในแต่ละชุมชน ปรากฏว่ามีการยึดถือระบบเครือญาติเป็นด้านหลัก ซึ่งมีความแตกต่างจากองศาการเติบโตเป็นเมืองตามหลักคิดทฤษฎี แสดงให้เห็นว่าลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชาวไทย-มุสลิม มีอัตราเฉื่อยล่า เนื่องจากไทย-มุสลิมในจังหวัดปัตตานียังคงไว้ซึ่งวิถีคิด (Way of Thinking) และวิถีชีวิต (Way of Life) ตามหลักคำสอนของศาสนาและปฏิบัติกิจวัตรที่มีลักษณะการตกย้ำ-ผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Reproductive) เช่น การนมาซ การถือศีลอด เป็นต้น ทำให้มุสลิมเป็นผู้ที่อยู่ในหลักคำสอน (Conformist) อีกทั้งมีการควบคุมทางสังคม (Social Control) ตามหลักคำสอน เช่น มีการตักเตือนซึ่งกันและกัน เมื่อพบว่ากระทำผิดหลักคำสอน แต่ที่น่าสังเกตคือ การยึดถือระบบเครือญาติมีแนวโน้มลดลง และการยึดถือระบบอุปถัมภ์และระบบผูกฝ่ายผูกฝ่ายมีแนวโน้มสูงขึ้นตามองศาการเติบโตเป็นเมือง

ข้อเสนอแนะ 1) จากผลการศึกษาลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่ค้นพบสามารถนำไปพัฒนาชุมชน โดยวางนโยบายการพัฒนาที่สอดคล้องกับการยึดถือลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชน โดยใช้การพัฒนาที่ยึดพื้นฐานความสัมพันธ์ทางสังคมแบบเครือญาติ และความสมานฉันท์ของชุมชนเป็นหลัก ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

2) จากที่มีการคลี่คลายของระบบเครือญาติ ซึ่งเป็นพื้นฐานของระบบสังคมไทยและของสังคมมุสลิมไปสู่ระบบอุปถัมภ์และผูกฝ่าย รัฐและองค์กรทางสังคมควรสนับสนุนและส่งเสริมกิจวัตรและกิจกรรม ภายใต้บทบัญญัติของศาสนา เพื่อดำรงอยู่ระบบเครือญาติ และความสมานฉันท์ของชุมชน

3) พัฒนาการของลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนที่ค้นพบ เป็นการศึกษากว้างหรือด้านกว้าง และเพื่อให้เกิดข้อกระจ่างชัดทางวิชาการมากขึ้น ควรสนับสนุนให้มีการศึกษาพัฒนาการของลักษณะโครงสร้างทางสังคมในด้านลึกควบคู่กับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของชุมชน

ABSTRACT

Title of Research Paper : Background of Thai Muslims in the Rural Community and the Social Structure of the Community : A Comparative Study of the Rural Community, the Semi-urban and Semi-rural Community and the Urban Community in Pattani Province

Author : Miss Rosnanee Narahing

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2001

.....

This basic research was part of the package research on the social structure of the community. This research focused on the social structure of the Thai Muslim rural community. It aimed to find out the relationship between the social structure of the community and the background of Thai Muslims. It also compared the social structure of the three kinds of community : the rural, the semi-urban and semi-rural, and the urban communities. The assumption of the study was that Thai Muslims in the rural area were strict to the kinship-system in all aspects. This assumption was different from the theoretical assumption about the social structure of the rural community that the kinship, system was mainly prevailing, followed by the patron-client and supplemented by the fractional-system.

The data were collected from 793 people from Muang, Yaring, Nongjik, Kokpho, and Mae Lan districts. An interview schedule was used to collect the data. Percentage and mean were used for data analysis.

It was found that the social structure of the Thai Muslims in the rural community was of mixed type. People mainly depended on the kinship system, followed by the patron-client system and supplemented by the factional-system. They still held onto the kinship-system, although their backgrounds were different. However, difference

in the use of the factional-system were found when education and income were considered. The growing importance of politics hardly influenced the social structure. The social structure of Thai Muslims tended to change very slowly. They were still strict to the way of Muslim life and reproductive cultural practices, such as Lamad, fast, etc. Muslims were conformists and social control was strictly enforced. They warned each other when any violated the Islamic principles. Noticeably, the kinship-system was reduced in its importance, while the other two system tended to become more important.

Recommendations

1. The knowledge about the social structure can be used for community development. The development policy should take the social structure into consideration. The kinship-system should be used as a basis for development, as this system will promote people participation in community activities.

2. The kinship-system should be retained by promoting the Muslim routine practices in order to keep unity in the community.

3. The research only revealed the broad picture of the social community. Further research should be conducted in depth on this topic along with history of the community.